

Talousarvion 2024 valmistelu

KH 23.05.2023 § 212

Talousarvion 2024 valmistelu

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715

Huhtikuussa 2023 päivitetyn kaupungin talouden painelaskeman perusteella kaupungin talousarviot tulisivat olemaan v. 2024 alusta alkaen huomattavasti alijäämäisiä, ellei taloutta saada sopeutettua.

Nykyinen talouden sopeutusohjelma (v. 2021-2023) päättyy vuoden lopussa. Talouden sopeuttamistarpeen mittaluokka on nyt suurempi kuin tilanteessa, jossa nykyinen sopeutusohjelma valmisteltiin.

Erillisen sopeutusohjelma sijaan sopeuttamistoimet voidaan tehdä talousarvioprosessin puitteissa ilman erillistä sopeutusohjelmaa.

Koska sopeuttamistarve on niin mittava, että se edellyttää merkittäviä muutoksia toiminnassa, sopeuttaminen ei onnistu (pelkästään) toiminta-alueille annetun talousarvioraamin kautta.

Valtuututeille on lähetetty kysely talouden sopeuttamisen työkaluista. Kyselyssä esiteltiin erilaisia toimenpiteitä, joita voidaan käyttää kuntien talouden tasapainottamisessa yleensä. Kyselyn vastausaika oli 15.-22.2.2023.

Hallitus kokouksessaan 21.3.2023 § 103 muun ohella päättänyt seuraavaa:

- Kaikki ne kyselyn mukaiset toimenpiteet, joita kannattaa yli 50 % valtuutetuista ovat mukana myös talouden sopeuttamistoimenpiteiden valmistelussa v. 2024 alusta ajoittuvalle ajanjaksolle.
- Kyselyn avoimissa vastauksissa esiin tuoduista toimenpiteistä valmistelua jatketaan eniten mainintoja keränneen toimenpiteen osalta.

Hallituksen jäsenille on toimitettu asiaan liittyvä oheismateriaalia.

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun talousarvion v. 2024 valmistelusta.

Päätös

Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun talousarvion v. 2024 valmistelusta.

KH 13.06.2023 § 226

Talousarvion 2024 valmistelu

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715 ja henkilöstöpäällikkö Heli Huhtamäki

Osana talousarviovalmistelua on tehty kaupungin henkilöstön määrän vertailua eräisiin Pudasjärven kaupungin kanssa Kestävä Kuntalous II -

hankkeessa mukana oleviin kuntiin. Vertailukunnat hankkeesta ovat asukasluvun suhteessa lähes samankokoisia kuin Pudasjärven kaupunki. Vertailutietotaulukko, päivätty 8.6.2023, oheismateriaalina. Vertailutietotaulukko todennäköisesti vielä päivittyy, koska kaikkia pyydettyjä tietoja ei ole toimitettu vertailukunnista. Päivitetty taulukko toimitetaan kokoukseen.

Asiaa esittelee henkilöstöpäällikkö Heli Huhtamäki.

Kaupunginjohtajan esitys Kaupunginhallitus kuulee henkilöstöpäällikön esittelyn ja käy lähetekeskustelun aiheesta valmisteluun.

Päätös Kaupunginhallitus kuuli henkilöstöpäällikön esittelyn ja kävi lähetekeskustelun aiheesta valmisteluun.

Asiaa esitteli henkilöstöpäällikkö Heli Huhtamäki. Olga Oinas-Panuma poistui kokouksesta tämän asian esittelyn aikana.

Jakelu

KH 08.08.2023
1930/02.02.00/2023

Talousarvioraami vuodelle 2024

Valmistelija Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715 ja taloussuunnittelija Mirja Viljamaa, p. 0404804810

Pudasjärven kaupungin tilinpäätökset v. 2021-2022 olivat alijäämäisiä. Kaupunginhallitus on 27.6.2023 § 245 päättänyt esittää valtuustolle talousarvion muuttamisesta siten, että vuoden 2023 ylijäämä 887 252 € pienenee 487 252 euroon. Kaikki lähivuodet vuodesta 2024 alkaen näyttävät voimakkaasti alijäämäisiltä ilman huomattavia talouden sopeuttamistoimenpiteitä.

Korkotaso on noussut merkittävästi ja korkojen arvioidaan jäävän vuosiksi aiempaa korkeammalle tasolle, mikä lisää kaupungin menoja huomattavasti. Toteutunut kunta-alan palkkaratkaisu ja inflaatio lisäävät kaupungin menoja niin ikään. Valtakunnallinen sote-menojen kasvu vuosina 2021-2022 aiheuttaa takautuvan ja pysyvän valtionosuusleikkauksen. TE2024(2025)-uudistuksen, jossa työllisyyspalvelut siirretään valtiolta kunnille, arvioidaan lisäävän Pudasjärven kaupungin menoja. Lisäksi valtiontalouden korjaamiseen liittyvät toimenpiteet tulevat todennäköisesti vähentämään kuntien rahotuista tulevina vuosina.

Tuulivoimatuotannon mahdollisesti kasvava kiinteistövero tuotto voi lisätä kaupungin tulorahoitusta merkittävästi vasta arviolta (5)-10 vuoden kuluttua.

Tässä tilanteessa kaupungin toimintakatetta on pystyttävä leikkaamaan ja investointitasoa alentamaan kaupungin talouskehityksen korjaamiseksi.

Toimenpiteet ovat kiireellisiä, ja kaupungin taseeseen kertynyt edellisten tilikausien ylijäämä, 31.12.2022 tilanteessa 2 712 206 €, jouduttaneen sopeuttamistoimenpiteistä huolimatta käyttämään suunnitelmakauden 2024-2026 aikana.

Talousarviovuoden 2024 ulkoisen toimintakatteen alustava raami on on valmisteltu siten, että vuodesta muodostuisi 1 000 000 € alijäämäinen. Suunnitelmavuosien 2025-2026 alustavaksi alijäämäksi on suunniteltu 870 000 € vuodessa.

Alustava investointiraami on suunniteltu taloudellisesti kestäväksi arvioidun investointitason pohjalta ollen -2,2 M € vuodessa vuosina 2024-2026.

Vuoden 2024 miljoonan euron alijäämä tarkoittaisi tarvetta leikata ulkoista toimintakatetta 5,4 % eli n. 1,5 M € vuoden 2023 muutetun talousarvion (hallituksen esityksen valtuustolle 27.6.2023 § 245) tasosta. Leikkaus on erittäin suuri ottaen huomioon inflaatio- ja korkotasot.

Raamipäätös on annettava alustavana, koska se edellyttää yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain mukaista yhteistoimintamenettelyä ennen päätöksentekoa.

Investointitason laskeminen vuonna 2024 -2,2 M euroon tarkoittaisi tason laskemista vuoden 2023 muutetun talousarvion tasosta 34,2 % ja investointien rajaamista välttämättömpiin.

Raamilaskentataulukko on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Kaupunginjohtajan esitys Kaupunginhallitus

1) päättää vuoden 2024 talousarvion alustavaksi ulkoisen toimintakatteen raamiksi toiminta-alueittain (suunnitelmavuodet 2025-2026 suluissa):

hallintotoiminta	-5 122 022 € (-5 296 910, -5 483 539)
kunnan yhteistoiminta	-1 103 571 € (-1 141 252, -1 181 462)
hyvinvointi- ja sivistystoiminta	-14 998 477 € (-15 510 592, -16 057 085)
tekninen ja ympäristötoiminta	-5 197 638 € (-5 375 109, -5 564 493)
YHT.	-26 421 708 € (-27 323 862, -28 286 578);

2) päättää vuoden 2024 talousarvion alustavaksi investointiraamiksi (nettoinvestoinnit)
-2 200 000 € (suunnitelmavuodet 2025-2026 2 200 000 € vuodessa);

3) hyväksyy talousarvion 2024 laadintaohjeen (liite); ja

3) päättää, että toiminta-alueiden tulee toimittaa vuoden 2024 talousarvioesityksensä ja 2024-2025 taloussuunnitelmaesityksensä kaupunginhallitukselle 30.9.2023 mennessä.

Kaupunginjohtajan muutettu esitys

Kaupunginhallitus

1) päättää vuoden 2024 talousarvion alustavaksi ulkoisen toimintakatteen raamiksi toiminta-alueittain (suunnitelmavuodet 2025-2026 suluissa):

hallintotoiminta	-5 122 022 € (-5 296 910, -5 483 539)
kunnan yhteistoiminta	-1 103 571 € (-1 141 252, -1 181 462)

hyvinvointi- ja sivistystoiminta -14 998 477 € (-15 510 592, -16 057 085)
tekninen ja ympäristötoiminta -5 197 638 € (-5 375 109, -5 564 493)
YHT. - 26 421 708 € (-27 323 862, -28 286 578);

2) päättää vuoden 2024 talousarvion alustavaksi investointiraamiksi (nettoinvestoinnit) -2 200 000 € (suunnitelmavuodet 2025-2026 2 200 000 € vuodessa); mahdollinen tätä korkeampi taso edellyttää kaupungin omaisuuden myymistä;

3) hyväksyy talousarvion 2024 laadintaohjeen (liite 2); ja

4) päättää, että toiminta-alueiden tulee toimittaa vuoden 2024 talousarvioesityksensä ja 2024-2025 taloussuunnitelmaesityksensä kaupunginhallitukselle 30.9.2023 mennessä.

Päätös Kaupunginjohtajan muutettu esitys hyväksyttiin.

Jakelu Pudasjärvi Esimiehet
YHTV 09.08.2023 § 44

Talousarvion 2024 valmistelu

Hallintojohtaja esittelee edellisenä päivänä kaupunginhallituksessa käsittelyssä ollutta Talousarvioraamia 2024 ja Talousarvion laatimisohjetta 2024. Asiaa koskeva materiaali esitellään kokouksessa, eikä sitä ole liitetty asialistaan.

Hallintojohtajan esitys Valiokunta kuulee esittelyn ja käy keskustelun. Valiokunta voi evästää talousarviovalmistelua valmistelua suullisesti tai antamalla kirjallisia ohjausesityksiä.

Asian käsittely Valiokunta kuuli hallintojohtajan esittelyn ja kävi keskustelua keinoista kaupungin talouskehityksen korjaamiseksi. Ohjausesityksenä talousarviovalmisteluun: 1) Sivukylien asiointiliikenteen järjestämisen tarpeellisuus lähimpään kyläkauppaan kaupungin järjestämänä nähtiin tärkeänä. 2) Kaupungin osallistumista erilaisiin hankkeisiin on tarkasteltava kriittisesti. 3) Kehittämis- ja toimintatukien määrää ja myöntämisperusteita pitää uudistaa. 4) Kaupungin kiinteistöjen vuokraamisen malliin voitaisiin hakea uutta toimintatapaa.

YHTV 13.09.2023 § 52

Valmistelija	Henkilöstöpäällikkö Heli Huhtamäki, puh. 040 190 3056 Henkilöstöpäällikkö esittelee edellisenä päivänä kaupunginhallituksessa käsitellyssä ollut Talousarvioraamia 2024 ja neuvotteluesitystä säästöistä, jotka koskettavat valiokunnan toimivaltaa. Käydään läpi myös osana talousarviovalmistelua on tehty kaupungin henkilöstön määrän vertailua eräisiin Pudasjärven kaupungin kanssa Kestävä Kuntatalous II -hankkeessa mukana oleviin kuntiin. Vertailukunnat hankkeesta ovat asukasluvun suhteessa lähes samankokoisia kuin Pudasjärven kaupunki. Lisäksi saadaan katsaus työntekijöiden määrälliseen kehitykseen Pudasjärvellä toiminta-alueittain. Tämä osa-alue on käyty läpi myös hyvinvointivaliokunnassa 30.8.2023 § 49. Asiaa koskeva materiaali esitellään kokouksessa, eikä sitä ole liitetty asialistaan (valmistelumateriaali, asian käsittely on kesken).
Henkilöstöpäällikön esitys	Valiokunta kuulee esittelyn ja käy keskustelun. Valiokunta voi evästää talousarviovalmistelua valmistelua suullisesti tai antamalla kirjallisia ohjausesityksiä.
Asian käsittely	Valiokunta kuuli esittelyn talousarvion 2024 valmistelusta niiltä osin mitä asioita valiokunta käsittelee ja mihin antaa ohjausesityksiä. Valiokunta kävi asiaa koskevan keskustelun. Asiaa koskeva materiaali esiteltiin kokouksessa, eikä sitä liitetä muistioon (valmistelumateriaali, asian käsittely on kesken).
YHTV 27.09.2023 § 58	
Valmistelija	Tekninen johtaja Janne Karhu, puh. 040 544 3219 Opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa, puh. 050 400 4799 Tekninen johtaja ja opetus- ja sivistysjohtaja esittelevät Talousarvioraamin 2024 vaikutuksia kaupungin tekniseen toimeen ja hyvinvointi- ja sivistystoimeen. Asiaa koskeva materiaali esitellään kokouksessa, eikä sitä ole liitetty asialistaan (valmistelumateriaali, asian käsittely on kesken).
Teknisen johtajan esitys	Valiokunta kuulee esittelyn ja käy keskustelun. Valiokunta voi evästää talousarviovalmistelua valmistelua suullisesti tai antamalla kirjallisia ohjausesityksiä.
Asian käsittely	Valiokunta kuuli esittelyn talousarvion 2024 valmistelusta teknisen toimen ja hyvinvointi- ja sivistystoimen osalta niiltä osin mitä asioita valiokunta käsittelee ja mihin antaa ohjausesityksiä. Valiokunta kävi asiaa koskevan

keskustelun.

Asiaa koskeva materiaali esiteltiin kokouksessa, eikä sitä liitetä muistioon (valmistelumateriaali, asian käsittely on kesken).

YHTV 11.10.2023 § 62
1930/02.02.00/2023

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Karhu, puh. 040 544 3219
Opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa, puh. 050 400 4799

Tekninen johtaja ja opetus- ja sivistysjohtaja esittelevät Talousarvioraamin 2024 vaikutuksia kaupungin tekniseen toimeen ja hyvinvointi- ja sivistystoimeen.

Asiaa koskeva materiaali esitellään kokouksessa, eikä sitä ole liitetty asialistaan (valmistelumateriaali, asian käsittely on kesken).

Teknisen johtajan esitys

Asian käsittely jäi kesken edellisessä kokouksessa. Valiokunta jatkaa keskustelua. Valiokunta voi evästää talousarviovalmistelua valmistelua suullisesti tai antamalla kirjallisia ohjausesityksiä.

Asian käsittely

Yhteisövaliokunta kuuli teknisen johtajan esittelyn. Esittelyn pohjalta yhteisövaliokunta kävi keskustelun.

Teknisen toimialan ulkoisista toimintakuluista suurin osa muodostuu palveluhankinnoista, jotka kohdistuvat erityisesti tilapalveluiden kiinteistöjen ylläpitoon sekä yhdyskuntatekniikan tienpidon kuluihin. Palveluiden hankintamenot ovat yli kaksinkertaiset verrattuna materiaalihyödykkeiden kustannuksiin kuten sähkö- ja lämmitys- ja muut materiaalikulut. Kokonaisuudessaan noin 70% ulkoisista toimintakuluista syntyy tilapalveluissa.

Käyttötalouden kulujen merkittävä talousarvioraamin mukainen pienentäminen ei ole käytännössä mahdollista ilman rakennusten määrän vähentämistä, jolla ylläpito- ja käyttökuluja saadaan leikattua. Säästöjen saaminen edellyttää palvelukohteiden määrän tai laadun vähentämistä, mistä vaikutukset kohdistuvat suoraan kaupungin sisäiseen toimintaympäristöön tai kuntalaispalveluihin.

Yhteisövaliokunnan ohjausesitys

- 1) Toimintatuottojen kerryttäminen edellyttää palveluista kerättävien maksujen asettamista tai niiden nostoa tai vaihtoehtoisesti omaisuuden myyntiä, edellyttäen että siitä on saatavissa kirjattavaa myyntivoittoa.
- 2) Tarpeettomien tai vähäkäyttöisten rakennusten käytöstä poistaminen on välttämätöntä pitkäaikaisten säästöjen aikaansaamiseksi.

Opetus- ja sivistysjohtaja oli yt-neuvotteluiden vuoksi estynyt tulemasta paikalle. Hyvinvointi- ja sivistystoiminnasta tehdään oma palvelutuotantomalliesitys. Yhteisövaliokunta keskusteli edellisen kokouksensa esittelyn pohjalta.

Yhteisövaliokunnan ohjausesitys

Ohjausesityksenään yhteisövaliokunta näkee tarpeelliseksi, että lähitulevaisuudessa tehdään koulujen oppilaaksi ottoalueiden tarkistus, laajemman etäopetusmahdollisuuden tarkastelu sekä ateriapalveluiden hinnanmuodostuksen selvittäminen. Yhteisövaliokunta keskusteli myös siitä, mitä investointeja on mahdollista toteuttaa. Yhteisövaliokunnan näkemys on, että tarkastelu on aloitettava koulujen remonttitarpeiden ja -kustannusten selvittämisellä.